

РИЗИКОВІ ФАКТОРИ: НЕОБХІДНІСТЬ УПРАВЛІННЯ В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ

Світлична В.Ю., канд. екон. наук, доцент, Петров В.В., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

Сучасні економічні події характеризуються високим ступенем динамізму й непередбачуваності, стрімким ускладненням соціальних і технологічних процесів. Щодня ми зазнаємо впливу від політичних, економічних, фінансових, геополітичних, техногенних ризиків. Безперечним фактом є і наростання результатів їхнього впливу на функціонування вітчизняного банківського сектору економіки.

В силу неможливості повного запобігання впливу економічних ризиків на результати діяльності установ банківського сектору надзвичайно актуальними і важливими залишаються питання мінімізації їх негативного впливу на діяльність банків і розробки політики управління даним економічним явищем.

Проблемам визначення сутності, класифікації, управління ризиками в тому числі банківських установ, присвячено достатньо велика кількість робіт вітчизняних та зарубіжних економістів і фахівців в галузі менеджменту, таких як: Балабанов І.Т., Бочарніков В.П., Вітлінський В.В., Зубок М.І., Кириченко О.А., Клапків М.С., Марущак С.М., Ястремський О.І. [1-9] та багатьох ін.

Діяльність установ банківського сектору невід'ємно супроводжують ризики. Виступаючи основою фінансово-кредитної системи країни, банки найбільш чутливо реагують на зміни соціально-економічних, політичних та інших факторів.

Нестабільність світової фінансової системи, не прогнозована тенденція обсягу операцій на світових фінансових ринках, економічні реформи усередині країни, часті зміни правового поля, – призводять до постійного зростання ризикового характеру банківської діяльності. Для установ банків питання повного уникнення ризику неможливе, а от завдання раціонального управління банківськими ризиками та мінімізації їх негативного впливу – на сьогодні є найбільш актуальним [3; 5].

Важливим кроком на шляху побудови політики врахування, оптимізації та управління банківськими ризиками є ґрунтовне визначення цієї категорії. На думку автора, ризик – це ведення діяльності в умовах невизначеності або ж взагалі сама невизначеність умов і результатів діяльності.

Існування ризикових факторів обумовлює необхідність раціонального управління ними, ґрунтовно та адекватно оцінювати структуру й міру ризику, намагаючись знизити ступінь ризику до допустимого [8].

В розкритті змісту управління банківськими ризиками необхідне використання системного підходу, що припускає аналіз взаємозв'язку внутрішніх і зовнішніх умов функціонування банку, а також аналіз конкретної існуючої ситуації його діяльності. В основі формування системи управління ризиками підприємства слід застосовувати також ситуаційний аналіз, задачею

якого є визначення ситуації, у якій знаходиться банківська установа, тобто визначення місця, займаного їм у загальному економічному просторі, основних факторів, що впливають на його діяльність, а також загальних характеристик банку в цілому.

Якщо системний підхід, розвитком якого є ситуаційний підхід, установлює взаємодію частин системи, то ситуаційний підхід дозволяє забезпечити професійний підхід до управління конкретними банківськими ризиками. Системний підхід потребує розгляду об'єкту не тільки з урахуванням особливостей, а й сучасного стану його розвитку.

Ринкові умови диктують українським банкам необхідність ефективного управління економічними ризиками. Застосування системного підходу щодо виявлення причин ризиків, що виникають у зовнішньому та внутрішньому середовищі банку, а також вибору оптимальних методів оцінки та впливу на ризикові ситуації дозволять створити в банку ефективну систему ризик-менеджменту.

Розробка найбільш оптимальних заходів політики управління ризиками діяльності несе в собі потенціал зниження незапланованих фінансових втрат і витрат, зміцнення економічного потенціалу і ріст конкурентоздатності вітчизняних банківських установ.

Список використаних джерел:

1. Балабанов И.Т. Риск-менеджмент / И.Т. Балабанов. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 100с.
2. Бочарников В.П. Нечеткая технология анализа и управления рисками / В.П. Бочарников, А.В. Цыганок: Збірник наукових праць за матеріалами Першої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми економічного ризику: аналіз та управління» (26-28 жовтня 1998 р.). – К.: Міносвіти України, КНЕУ, 1998. – с.8-9.
3. Вітлінський В.В. Кредитний ризик комерційного банку: [нав. посібн.] / В.В. Вітлінський, О.В. Пернарівський, Я.С. Наконечний, Г.І. Великоіваненко; за ред. В.В. Вітлінського. – К.: Т.-во «Знання», КОО, 2000. – 251с.
4. Вітлінський В.В. Ризикологія в економіці та підприємстві [монографія] / В.В. Вітлінський, Г.І. Великоіваненко. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.
5. Зубок М.І. Безпека банків / М.І. Зубок. – К.: КНЕУ, 2002. – 306 с.
6. Кириченко О.А. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: [монографія] / [О.А. Кириченко, М. П. Денисенко, В.С. Сідак, С.М. Лаптев, С.А. Єрохін, О.І. Захаров, П.Я. Пригунов та ін.]. – К.: ІМБ Університету економіки та права «КРОК», 2010. – 412с.
7. Клапків М.С. Питання етимології економічного ризику / М.С. Клапків // Фінанси України. – 2001. – №4. – С. 14-20.
8. Марущак С.М. Комплексна оцінка ризику в процесі забезпечення економічної безпеки підприємства / С.М. Марущак // Збірник ЧДУ ім. П. Могили «Наукові праці: Економіка». – Том 99. – С.108-114.
9. Ястремський О. І. Основи теорії економічного ризику: Навч. посіб. для студентів екон. спец. вищ. навч. закладів / О. І. Ястремський. – К.: ИНЭКС, 1997. – 170 с.